

բանակցութիւնները կը հասցնեն ցանկայի հետեւանքները Հանրապետական լրագիրները բաւականութիւն են յայտնում, որ Անգլիայի և Ֆրանսիայի մէջ կատարուող համաշխարհային և կայացող առևտրական գաղափարները և երկրպագական դժուարութիւնները վերաբերութեամբ: «République Française» լրագիրը նկատում է, թէ եւրոպայի երկու առաջադեմ ժողովուրդները, Ֆրանսիացիք և անգլիացիք միջազգային բազմազանութեան փոքրեկրթութեամբ պէտք է ձեռք ձեռքի տուած ընթացան և նրանք երկրպագական դժուարութիւնները վերջացնելու համար բոլորովին պէտք չունեն դիմել թիրաբերի օգնութեանը:

Նախագահ Գրեվի, մինիստրութիւնից հեռագիր ստանալով պատգամաւորների ժողովի բացման շտապեցնելու մասին, պատգամաւորները, որ նա այդ միջոցի դեմ ունիչ չունի Սեպտեմբերի 20-ին կայացաւ մինիստրների խորհուրդը հունիսի և Ալգիրիայի մէջ եղած պատերազմական ծախսերը ծածկելու հարցը քննելու համար շաւտաօրէն էին, որ Ֆինանսների մինիստր Տրափարմուտ այսուհետեւ դրամայի առանց պատգամաւորների ժողովի գիտութեանն չի յայտնել է, որ կը հրաժարի իր պաշտօնից, եթէ ազգային ժողովները անպատշաճ չեն գումար վի:

Տունիսի բէլ բողոքից իր մայրաքաղաք Ֆրանսիական զորքերով գրաւելու դեմ Ֆրանսիացիները պատրաստվում են արշաւել Կէլլանտի գլխաւ: Ապտոսմբաճ արաբների մէջ շատ թնդանօթածիպներ կան, որոնք փախել են բէլի զորքից: Փարիզի և գաւառների ժողովուրդն ուսուցիչները և վարժուհիները ստորագրութեամբ մի ձայն տուին ի պատիւ Պոլ Երկր, որ ժողովրդական լուսաւորութեան ապագայ մինիստր է համարվում: Հաշի ժամանակ թեր մի ձայն արտասանեց, որի մէջ էր միջոց սլոց նկատեց, թէ անհրաժեշտ է վերականգնել Ֆրանսիայի նախկին սահմանները:

Ֆրանսիական բոլոր լրագիրները համակրութեամբ վերաբերվեցան Գարֆիլդի յիշատակին, մասնաճոցը լինելով այն բարեկամական յարաբերութիւնների վրայ, որոնք տեղի պէտք է ունենան Ֆրանսիական և ամերիկական հանրապետութիւնների մէջ: Նախագահ Գրեվիի ներկայացուցիչը և Ֆրանսիական բոլոր մինիստրները այցելեցին Միացեալ Նահանգների դեսպանին Փարիզում: Փարիզի մէջ ամենքը զարմացած են, որ

վերջին ժամանակներում չարագանց շատ զորքեր են ուղարկվում հիւսիսային Ալգիրիա, մինչդեռ մի քանի օրվայ ընթացքում Ալգիրիայից և Տունիսից ոչինչ տեղեկութիւններ չեն ստացվում գործերի դրութեան մասին: Սեպտեմբերի 20-ից հեռագրական հարցազրուցութիւնը Ալգիրիայի հետ ընդհատված է: Այդ հանգամանքը աւելի էլ անհանգստացնում է հասարակութեանը այն պատճառով, որ յայտնի չէ արդեօք Նազրիկցութիւնն է ընդհատված, թէ կառավարութիւնը վատ տեղեկութիւններ է ստանում և նրանք ծածկում է:

Ֆրանսիական հանրապետական լրագիրները զբոսցնում են սահմանադրութեան վերաբնութեան և սենատի փոփոխման հարցերով: Այդ գործին չեն խանդարում ոչ ամերիկական գործերը և ոչ Անգլիայի հետ կապիկի առևտրական գաղափարի հոգեբանը: Սենատը մի քանի սեպտեմբեր գործեց, նա այնպէս չէր վարվում, ինչպէս ցանկանում էր պատգամաւորների նախկին ժողովի մեծամասնութիւնը, հետևապէս պէտք է ունեցնել այդ վերջին արգիւղը, որ ստեղծված է 1875 թուականի սահմանադրութեամբ: Սենատի կազմակերպութիւնը դեռ ևս կատարելապէս հանրապետական չէ: Նրա մէջ բաւական շատ նշանակաւոր պահանջարկներ կան: Ուրեմն պէտք է ունեցնել յետադիմութեան այդ վերջին նեղուցի: Ֆրանսիայի մէջ, «République Française» լրագիրը վերջին ժամանակները անզգար այդպիսի քարոզչութիւն է արժեքները: Բացի հանրապետական լրագիրներից արժատականներն էլ պահանջում են վերաբնել սահմանադրութեան այն յօդուածները, որոնք սենատին են վերաբերում:

1882 թուականին սենատի անդամների մի մասը պէտք է փոփոխել: Նոր ընտրութիւնների հետեւանքը երեւի ձեւաւոր կը լինի հանրապետութեան համար Այդպիսով սենատի մեծամասնութիւնը ինքն ըստ ինքեան հանրապետական կը դառնայ: Այժմեան հիմնարկութիւնների հաստատութեան համար հանրապետականները կարող էին մի տարի էլ սպասել, որպէս զի իրանց լինելու միտքի ձեռքը փոստագուր զենք չը տան: Բայց «République Française» է նրա համախոհները ոչինչ նշանակութիւն չեն տալիս այդ հանգամանքին:

հրածնա ըանրից: Ան այս Նորգում էի ես, Այստեղ ամեն քայլափոխում պատահում էին ինձ մի և նոյն տեսարանները: Բայց Նորգի ժողովուրդը աւելի հեռու է գտնու, նա հիմնել է մի ընթերցարան, որ մեծ պատիւ է բերում իրեն և որի հաստատման թուղթը չուտով կը ստացից: Ինչպիսիք, երեկոյան կամ ազատ ժամանակները հաւաքվում են այստեղ նորգիցից և կարող են. բայց ցաւ է ստել, որ այստեղ ես, ինչպէս առհասարակ, զբոսբեր շատ քիչ են և շատ ստիպված են լրագրերով բաւականապէս Այս փաստերը ես բերեցի քոց տալու համար, որ ընթերցասիրութիւնը սկսել է մտտ գործել մեր ժողովրդի մէջ, այժմ աւելի քան երբ և իցէ հարկաւոր է ժողովրդի գիրքատար զբոսբեր մտաւարարել ամենաարժան ցերեզով: Աստուղ մեծ զոյր կը խաղային պ. Մեկթաղէի: Մտքֆիլի, այս մեր քանգարուր քանտաղէի մասը վերապատմութիւնները, որոնք, ես հաւատացած եմ, մի տարուկ զուրս կը վերջին բոլոր աները: Փոյնձէ քաղաքները քոց նման շատ ուրիշ անօջուտ զբոսբ. միայն, կրկնում եմ, զբոսբ. պէտք է ամենամատակցի լինեն: Շատ անպատշաճ է մեքանում այժմ հրատարակել այնպիսի թժուարամարս զբոսբ. որոնք ոչինչով ժողովրդի մէջ հետաքրքրութիւն չեն կարող չարթել: Օրինակ համար. մեծ համար է Քարգանձոված Երեւ:

ԱՆԳԼԻԱ
Սեպտեմբերի 15-ին Գուրլինի մէջ կայացաւ կայրաւածական միութեան ժողովը, որին մասնակցում էին 1300 անդամներ: Ժողովին նախագահում էր Պարիսը: Նա խրատութեամբ քննադատում էր կայրաւածական օրէնքը, աւելի, որ այդ օրէնքի նպատակն է ոչնչացնել կայրաւածական միութիւնը: Նա իր նախագիծը ձեւակերպեց, պահանջելով կատարելապէս ոչնչացնել կայալաւածարը: Արջը ժողովը վճիռ կայացրեց, որ հետեւեալ պահանջներ է անում. գաղապարակ ստիպողական օրէնքներ, յայտնում որ կայրաւածական օրէնքը չէ կարող երկիրը խաղաղացնել, մինչև շարձակվեն կայանաւորված իրլանդացիները և մինչև իրլանդացիները կատարելապէս չը շնորհվին:

Ընդունի մէջ կայացաւ ժողովրդական միութեան ժողովը, որին մասնակցում էին մօտ 1000 մարդ, զխաւորապէս բանտերից, ժողովը ամենաարժանապատիվ փոփոխել կայացրեց, ի միջի այլոց յօրհրդի ժողովի ունեցանելու և հողերը ժողովրդին յանձնելու մասին: Մեծ հաւանութեամբ ընդունվեցաւ օրհրդը: Արեւմտի արտասանած ձայնը, որով նա նկարագրեց իրլանդացի բանտերի դժբաղդը վիճակը: Բոլոր խօսակցները պահանջում էին, որ պարլամենտը ժողովրդի իսկական ներկայացուցիչը լինի և որ Անգլիական ազատի արխտակառույցի է հոգեւորականութեան ճշնումից, բայց մի և նոյն ժամանակը ամենքը պնդում էին, որ նրանք օրինաւոր վերանորոգութիւններ են ցանկանում և ոչ թէ արհեստի յեղափոխութիւն:

Իրլանդական ազգային խորհրդի նիստի ժամանակ Պարիսը յայտնեց, թէ նա իրլանդական երկրագործների հետ խորհրդակցել է և նրանք պատրաստակաւութիւն են յայտնել Նիզաւանգիլի իրլանդական միութեան կարգապահութիւններին: Այնուհետեւ կարգապահական թափանցիկ, որոնք ամենքն էլ վերջանում են հրաւերով չը վճարելով կայրաւածական տուրքերը: Մի քանի հետագիւրների մէջ սպանաւորներ են յայտնված այլ ևս գրամական օգնութիւն չանել, եթէ իրլանդացիք հակառակ նրանց ցանկութեան վճարին կայրաւածական տուրքերը:

պէր: Ի նեղակրթիւնների և, մասը.— գիտե, բացէ ճակով ր. ես լոյս կը տեսնի—նայ ժողովրդի համար, թէ նրա ինտելլիգենցիայի համար, առաջին դեպքում զիբը բոլորովին անպատշաճ է. այս պարզ է, ինչպէս լոյս: Իսկ երկրորդ դեպքում, բոլորովին աւելորդ, որովհետեւ և. ինտելլիգենցիան (Կրկնելու) հասկանալու համար պիտի անգիտեն, Ֆրանսիերէն, գերմաներէն, ամենաբարձր ուսումը, իսկ ք. ժողովրդի շահերը, չը պէտք է գտնել ինտելլիգենցիայի շահերին, որովհետեւ այս վերջինը ստանց պղ ևս բաւական ապահովված է հնարհնոթ զարգանալու համար: Այստեղից, բոլորում է անհրաժեշտութիւնը իմ մասնաժողովի, որի պարտքը է լինել հաւաքել յայնպիսի զբոսբ. զանազան լեզուներով և առաջադիւլ թարգմանել այն թարգմանիկներին, որոնք, փառք Աստուծու, մեզանում շատ կան և որոնք նորից, թոյլ ներկի ինձ ստել, մեր լեզուն զարձակ է կատարեալ խառ. այդ զբոսբ. է Քարգանձոված և յիս կուղարկվեն մասնաժողովին, որը կը պարագրէ և ըստ կարողութեան կայնատեղ մի ուղղութիւն տալ Քարգանձոված զբոս լեզուին, ոճին: Ես կարծում եմ, որ մեծ բարձր է լինել համար, եթէ մեր յարկերի բանաստեղծ պ. Րաֆֆի կը ստանաներ այդ մասնաժողովի մէջ նախագահութեան պաշտօնը և կայնատեղ իր անմասն լեզուն անց:

ԱՄՍՈՐՈ-ՈՒՆԳԱՐԻԱ
Նիստի անկողի վիճակայի լրագիրները գտադրութիւնները և հարցադրութիւնները, կարելի է մտածել, որ Աստուր-Ունգարիա ցանկանում է մտնել Առևտաստանին: Այդ անպատշաճ ցանկութիւնը երեւցաւ կայսրների տեսութենից յետոյ Կանցիգրի մէջ և երևի այդ անցիկ ուղղակի հետեւանքն է Աստուր-Ունգարիայի մէջ կայսրների տեսութենից յետոյ ոչ ոք չէր մտածում քաղաքականութեան այդպիսի փոփոխութեան մասին: Ոչ ոք չէր մտածում այդ անպատշաճ անցիկ մասին, այնպէս որ աստուրիական կառավարութիւնը կարողացաւ գործ դնել հարկաւոր միջոցներ և նախապատրաստել հասարակական կարծիքը: Աստուրիական պաշտանական և կրթապաշտանական լրագիրները ստաց այն միտքն էին յայտնում, թէ Աստուր-գերմանական զաշնակցութիւնը կարող է Ռուսաստանի դեմ թշնամական ուղղութիւն ստանալ, այժմ նոյն լրագիրները յիշում են երեք կայսրների զաշնակցութիւնը և պնդում են, թէ Աստուրիական և Ռուսաց կառավարութիւնների համար անհրաժեշտ է համաբաշխութեամբ գործել: Այս գործը բաւական դժուար էր, բայց Աստուրիական խումբագիրները կատարելապէս նրան իրանց սովորական ծարպիկութեամբ: Աստուրիական մասնուր այժմ լուր է տարածում, որ շուտով Ռուսաց և Աստուրիական կայսրները կը տեսնվեն և որ այդ տեսութիւնը վերջ կը դնի այն անբաւականութիւններին, որոնք տեղի են ունեցել Ռուսաստանի և Աստուր-Ունգարիայի մէջ:

ՆԱՍՏԱԿ ԹԻՌԻԲԱՍԵՑԻՑ
Կ. Պոլսը, 11 սեպտեմբերի
Շատ ուրախայի է տեսնել Մշակի մէջ Journal d'Orient-ի գործը յաջողութեան մէջ բաժանորդ գլխավորների մէջ շատերին հաճութեամբ իմ բարեկամներին իմ տեսնում: Թոյլ օրնայի նոցա բարի եռանդը, բայց երբ նոցա սղջափ ազնուն և հայրենասէր, թոյլ նոցա չը զանախ և իրաքանիցի կը կարողացան չափ օգնել մեր նորաստաստ օրգանին նոյնպէս և իրանց յողանքներով: այս մասին մանաւանդ պիտի խնդրամ մեր ընդհանուր բարեկամ ևսն Տիգրանեանցից, որը լինելով շատապատի սահմաններից մտ, կարող է շատ բաներ իմանալ տաճկապիլի գրութիւնից և գերմաներէն լեզուով հարցողի մեր օրգանին: Մի մտաւոր, որ Կ. Պոլսի վրայ

լալտ էին, երբ նա կարգում էր Ալեքսանտր տանջանքները: Երբ ես հարցնում էի, ինչի ուրիշ նոր նոր զբոսբ չեն կարգում, նոցա միշտ մի և նոյն պատասխանն էին տալիս, որ չունեն և շատ կը ցանկանային ունենալ, եթէ մէկը ուղարկէ նոցա ըթագա լաւ լաւ զբոսբից մի քանի հատ, ես ի հարկի ցոյց էի տալիս ամեն տեղ թէ ինչ հեղինակութիւններ օգուտ է նոցա կարող և որտեղ կարելի է ձեռք բերել: այսպիսի բնուսիքները շատ և շատ պատասխանին ինձ: միայն ստան տեղ նոյն նախապետական զբոսբը:

Անուուայ մեծ մասը ես անցրի Նորգում, որ երևանի թաղերից մէկն է. քոյր ներք ինձ ընթերցողը բոլորովին չեղել է մի փոքր յօդուածային բովանդակութիւնից և ստել երկու խոսք Նորգի մասին: Նորգը, ինչպէս սաստի, երևանի թաղերից մէկն է, քաղաքից 3 վերստ հեռու ընկած, վճարում է քաղաքացիութեան բոլոր հարկերը և մի և նոյն ժամանակ զարկ է բոլորովին քաղաքացիութիւնները, ոչ ճանապարհ ունի, ոչ յարմարուր փողոցներ, ոչ լաւագոյններ, ոչ զինքնապատնեղ, վերջապէս ոչինչ չունի, որ Նորգեցին կարողանայ ստել: Եւայր, երեւանը ստանում է մեզից հարկ և մի և նոյն ժամանակ ծախսում է մեր հասարակութեան պիտույքների վրայ, կարծես անկ Նորգը երևանի համար խորթը որդի է, որին փորթի մայրը զիկում է բոլոր ամենանան:

Նիլ բոլոր թարգմանութիւնների մէջ, այս կը լինէր միակ գլխաւոր միջոցը, որ կայսրներ մեր աշխարհաբար Քարեյնեան աշտարակայնութեան դառնալուց: Ես կարծում եմ, որ պատնեղ լի թարգմանիկները զանազան զբոսբի ոչ թէ կը վրաւորվեն այս իմ անամբիրութիւնից, այլ ընդհակառակը կը համակերպ, եթէ նրանք ճշմարիտ ցանկանան և մշակել մեր լեզուն, իսկ մեզանից ան ճանապարհով, ինչպէս այժմս է այդ լինում, սաստիկ կասկածելու... Ինքնուրույն զբոսբների մէջ ամենամեծ տեղը կը արկեր վերաբերի մեր բանաստեղծի, վէ պիտի և, շատ յարմար կը լինէր, որ առաջին ժամանակները բացառապէս ապարդիւն չենց այդ վէպերը, որոնք ցրված են Աշխա-ի գանապոն համարների մէջ զանազան տարիների շարքում: հարցն էնց նրանում: Ես առաջին միջոցները օրգան կարող է շատ զիւրաւոր լի պատան ութիւններ և տալ ժողովրդին և զխաւորապէս ներկայ կանգը:

Այս նաքը այնքան նշանակաւոր է մեր ժողովրդի յաջողութեամբ ու կանոնաւոր զարգացման համար, որ, ի կարծիքով, աւելորդ չէր լինել յարկերի խնդրութիւնը բարձրագոյն վիճակին մէջ վրապատմութիւններ արարանելու: հարցն է թարգմանողների մշակել նրան:

Մտկվա
Ա. Կ—եանց

